

Vriendin 2 Ik ben een verschrikkelijk mens om mee te leven; ik spreek uit ervaring.

Moeder Toch weet je niet wat je mist.

Vriendin 2 Ik weet in ieder geval wat ik heb. Want als ik iets wil hebben zorg ik ervoor dat ik het krijg. Ik bedel er niet om, ik pak het.

Moeder Precies een man. Ik gééf. (*Af naar keuken*)

Vriendin 1 Als ze nu zo gelukkig is. Als ze nu zo onnozel is.

Vriendin 2 Soms wou ik dat ik zeker wist wat ik moest doen. En dat ik mij daar dan druk over zou kunnen maken. Dat ik in iets geloofde.

Vriendin 1 Ik heb ook altijd iets willen doen. Iets speciaals.

Vriendin 2 Jij kan niets. Ik heb de zaak. Misschien geloof ik in de zaak.

Vriendin 1 Een conservenfabriek, dat is toch niet iets om in te geloven.

Vriendin 2 Dat is het enige. En dan nog.

Moeder (*Weer binnen*) Vorige week zei ik: "Er zal toch niets gebeurd zijn?" Zo. "Er zal toch niets gebeurd zijn?" Precies zoals mijn moeder het zei. Ze is al twintig jaar dood en nu begin ik dat te zeggen.

Vriendin 1 Ik ben nu te oud om te dansen – hoewel – maar er zijn toch nog andere dingen.

Moeder "Er zal toch niets gebeurd zijn?"

Vriendin 2 (*Tegen vriendin 1*) Natuurlijk. Als je niet te kieskeurig bent.

Moeder "Er zal toch niets gebeurd zijn."

Vriendin 2 Wat kan er nu gebeurd zijn?

Moeder Ik moet weg. Mijn dochter verjaart vandaag. (*Af*)

Vriendin 1 Het maakt mij weer jong. Het is maar hoe je je voelt.

Vriendin 2 Het is of heel de wereld van glas is. Ik neem dingen vast, maar ze hebben geen kleur, geen geur, ik zie hun vorm niet, ik zie alleen mijn eigen hand. Als ik niet voorzichtig ben breken zij en snijd ik in mijn eigen vlees. Maar ik ga door, waarom weet ik niet. Ik bega vergissingen terwijl ik weet dat het vergissingen zijn. Maar toch ga ik door. Op de duur ben je bezeten van wat je niet wil. Ik wil jou nooit meer zien.

II

(*vader, moeder, later: dochter*)

Moeder Het eten wordt koud. Ze wéét dat ik daar niet tegen kan.

Vader Schep dan maar op.

Moeder Nee, we wachten. (*Vader neemt een pilsje*) We hebben wijn bij het eten. Als je wil roken ga dan uit de keuken. Heb je iets gekocht.

Vader Nee.

Moeder Ik heb een verrassing.

Vader Vandaag is er iemand met pensioen gegaan. Geen omhaling, geen pintje, geen toespraak, niets. Hij stond gewoon in de rij, hij kreeg zijn loonzakje en hij kon naar huis gaan. Iedereen keek maar niemand zei iets. Dertig jaar heeft hij daar gewerkt.

Moeder Ik dacht dat ik iets hoorde.

Vader Ik ben iets aan 't zeggen.

Moeder Ik luister.

Vader Je vraagt je af: waarom leef ik?

Moeder Ja.

Vader Je zou er even goed niet kunnen zijn.

Moeder Er zal toch niets gebeurd zijn? Nu NOG bier? Nee, zeg, nu toch niet, je stinkt naar de drank. Jij wil altijd als het geen pas geeft.

Vader Jij wil nooit.

Moeder Laat me los, laat me los, je doet me zeer. Straks... (*Dochter komt binnen*) "Happy birthday to you. Happy birthday to you. Happy birthday..." Kom, pa, meezingen... "... lief Sonja-ke. Happy birthday to you!" En nog vele jaren. Waar heb je nu gezeten?

Dochter Bij Jan. Ik moet direkt terug weg. Hij staat buiten te wachten.

Moeder Ik heb hutsepot gemaakt. Zegt je dat niets? Weet je niet meer, toen je klein was, dan vroeg je toch ook altijd hutsepot voor je verjaardag? Ik hoor het je nog zeggen.

Dochter Mag Jan mee eten?

Moeder Nee.

Dochter Ik heb afgesproken.

Moeder Na het eten.

Dochter Nee.

Moeder (*Tegen vader*) Zeg ook eens iets.

Vader Ze moet het zelf weten. Ze is oud genoeg.

Moeder Jij moet wat minder zuipen. Zie je niet dat ze in haar ongeluk loopt met haar ogen open? Waarom zijn jullie nu zo? We hadden het toch goed samen, vroeger? Helemaal in het begin, toen we nog geen televisie hadden. We zaten rond de tafel onder de lamp en we speelden kaart.

Vader Ja, dat is waar. Je moeder heeft altijd gedaan wat ze kon om het hier gezellig te maken.

Moeder Als je nu een andere jongen zoekt, dan kan je die meebrengen. Zoals jij er uitziet moet je toch iets beters dan die Jan kunnen krijgen. Als ze nu eens iets anders droeg...

Vader We hebben haar laten studeren...

Dochter Laat mij met rust. Ik bemoei me toch ook niet met jullie.

Moeder Tegen ons mag je alles zeggen.

Dochter Daar zal ik wel voor oppassen.

Moeder Dat is de basis van het geluk.

Dochter Wat?

Moeder Jouw vader en ik vertrouwen mekaar. En wij respecteren mekaar.

Vader Jij kan nog een voorbeeld aan je moeder nemen.

Dochter Ma, hij bedriegt je.

Moeder Bedriegt hij mij?

Dochter Ja.

Moeder Met een andere vrouw?

Dochter Ja, wat dacht je?

Moeder Dat wist ik niet. Ik weet van niets.

Dochter Dat had ik niet mogen zeggen.

Vader Het is niet waar. Niet waar. Dat liegt ze.

Moeder Zwijgt maar. Die hutsepot kunnen we wel vergeten.

Dochter Niet kwaad zijn, ma.

Moeder Hier is je verrassing. Een broche, van mijn grootmoeder. Jouw overgrootmoeder. Ik heb ze laten schoonmaken. Er was een steentje uit, dat heb ik laten vervangen.

Dochter Mooi, mooi.

Moeder Kom hier.

Dochter Je steekt in mijn vel. Ik sta er niet mee.

Moeder Jawel! Jawel zeg ik!

Dochter Ze maakt mij oud. Ik ben weg, ma. Nog eens bedankt.

Vader (*Geeft geld*) Hier.

Dochter Bedankt, pa.

Vader En niet te laat! (*Dochter af*) Ik had het niet mogen doen maar je weet hoe dat gaat.

Moeder Nee, dat weet ik niet.

Vader Ik kan het niet uitleggen.

Moeder Ik moet het niet horen.

Vader Ik heb wat honger.

Moeder Dat komt door dat bier. Ik zal de hutsepot opwarmen. (*Ze slaakt een kreet en grijpt naar haar buik*)

III

(*moeder, (jonge vrouwelijke) arts*)

Arts We hebben u onderzocht. We hebben een tumor geconstateerd in uw linker ovarium. Uw eierstok. Er zijn verschillende soorten tumoren. Er zijn er die geen behandeling nodig hebben. Die gaan vanzelf over. Er zijn er die hormonaal behandeld worden, maar in uw geval, omdat u toch een zekere leeftijd hebt, nemen we liever het zekere voor het onzekere, en we hebben dus

besloten u radicaal te opereren. Alles te verwijderen.

Moeder Een tumor, dat is een gezwel?

Arts Ja, maar bij ovariumtumoren is het moeilijk om te zien of ze goedaardig of kwaadaardig zijn, dat zien we pas onder de microscoop, en daarom hebben we besloten u voor alle veiligheid radicaal te opereren. Dat doen we bij vrouwen die een zekere leeftijd hebben.

Moeder Ja, dat is goed.

Arts Dat is het beste, want met de leeftijd neemt de kans op kwaadaardigheid van een gezwel toe. Maar u moet zich geen zorgen maken.

Moeder Dus ik moet geopereerd worden.

Arts Ja.

Moeder Dat gaat niet. Ik kan thuis niet weg. Ik weet niet wat ik moet doen met mijn dochter. Ze ligt nooit voor twee uur 's nachts in haar bed. En ze kent een jongen die een slechte invloed op haar heeft. Ik wil niet dat er haar iets overkomt.

Arts Dat is natuurlijk een ander probleem.

Moeder Ze kan mij niet missen.

Arts Maar u kan toch niet blijven rondlopen met een gezwel?

Moeder Mijn man heeft iemand anders, dokter. Ik weet niet wie. Ik wil er niet over spreken, met hem. En ik weet niet waarom, want ik heb altijd mijn best gedaan om te zorgen dat het bij ons thuis gezellig was, en dat het eten op tafel stond.

Ik dacht dat hij tevreden was. Ik was tevreden. Betrekkingen, dat hebben we niet meer zoveel.

Eigenlijk nooit meer, ik wil zeggen, de laatste keer was... maar ik dacht, als je meer dan vijftientwintig jaar getrouwd bent is dat anders,

dan heb je dat toch niet meer zo nodig, en ik moet zeggen dat ik het altijd meer voor hem heb gedaan, en nu heeft hij een ander en ik weet niet wat ik moet doen dokter.

Arts Daar kan ik u niet mee helpen. Het gaat nu om uw gezondheid. Als u wil kan er gezorgd worden voor een gezinshulp. Iemand die bij u thuis schoonmaakt en voor eten zorgt.

Moeder Die komt bij mij niet binnen.

Arts Ik verwacht u maandag om twee uur voor opname.

Moeder Ja, dokter.

IV

(*verpleegster, moeder*)

Verpleegster Wat heb ik gehoord? U mag naar huis, volgende week? Bent u nu niet blij?

Moeder Ja, blij.

Verpleegster Het is allemaal perfect gegaan.

Moeder Zo'n snee.

Verpleegster En u moet zich nergens zorgen over maken, het was allemaal goed.

Moeder Dan hadden ze niet alles weg moeten halen.

Verpleegster Dat hebben we gedaan voor uw veiligheid.

Moeder Maar ik ben het nu kwijt.

Verpleegster Op uw leeftijd...

Moeder ... moet je alles goed vinden. Ze hebben aan mijn lijf gezeten. En nu moet ik blij zijn. Ze hebben een stuk van mijn gevoel weggesneden.

Ik ben nu... een soepkip. Alleen nog maar taai vlees. Ja, lach maar, jouw tijd komt ook nog.

Verpleegster We hebben voor je gezorgd, dag en nacht.

Moeder Ik heb niet gevraagd om hier te liggen.

Verpleegster Je moest beschaamd zijn.

Moeder Wie ben jij?

Verpleegster Ik heb je twee weken gewassen.

Moeder Daar ben jij hier voor. Om mensen te wassen en de pot leeg te gooien en eten te brengen. Meer moet jij niet kunnen. Voor jou twintig andere. Denk je dat ik jullie uit mekaar kan houden? En dan ga jij hier een beetje de baas spelen? Jij bent de dokter niet, of de